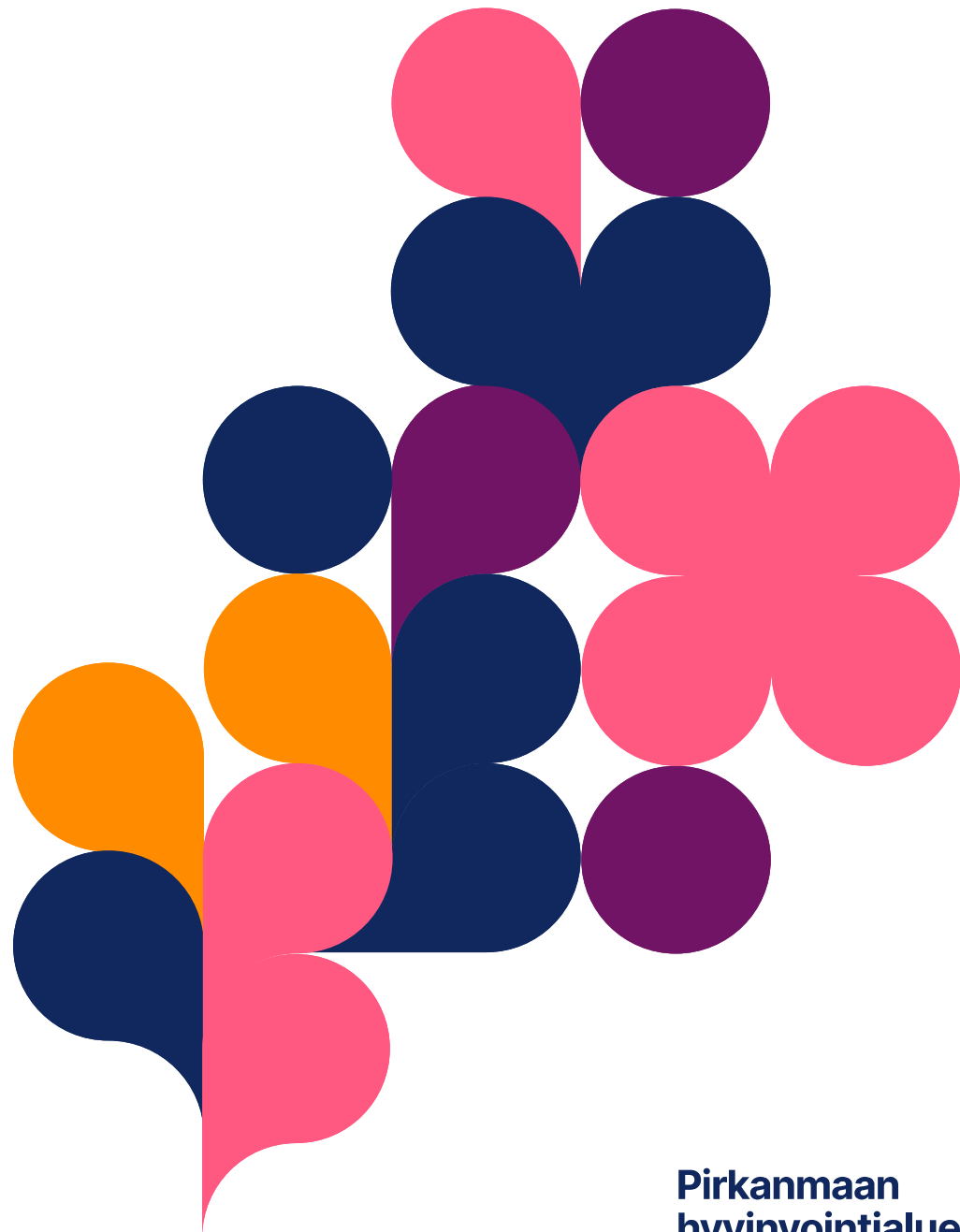

Laatu, vaikuttavuus ja omavalvonta

**Asiakkuus- ja laatujaoston koulutus
18.8.2025**

Suvi Liimatainen
Vaikuttavuusylilääkäri
Pirkanmaan hyvinvointialue ja
Vaikuttavuuskeskus

Sidonnaisuudet

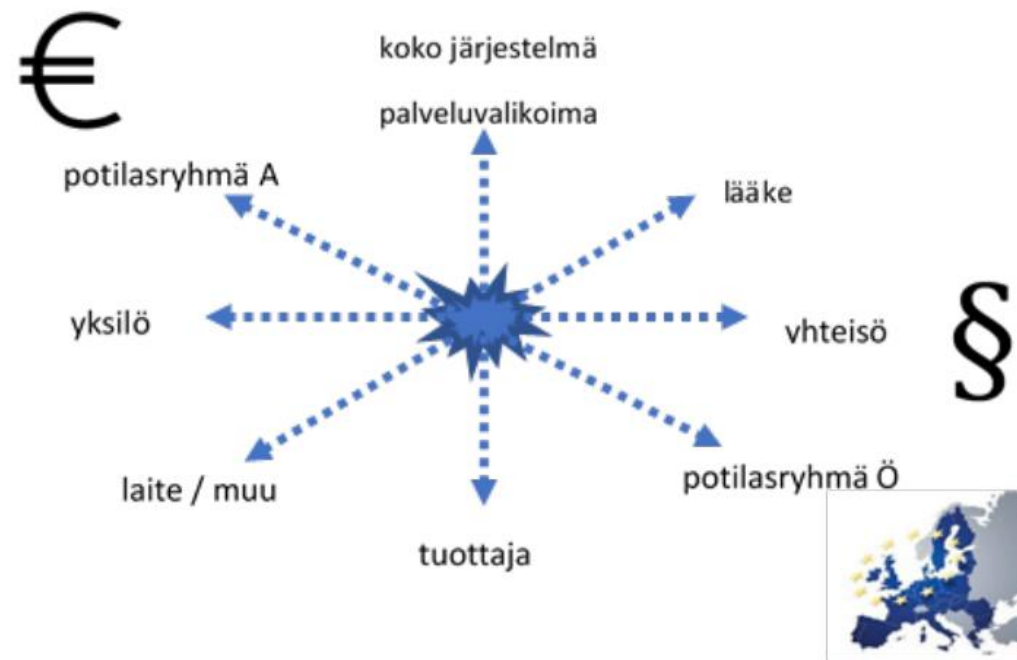
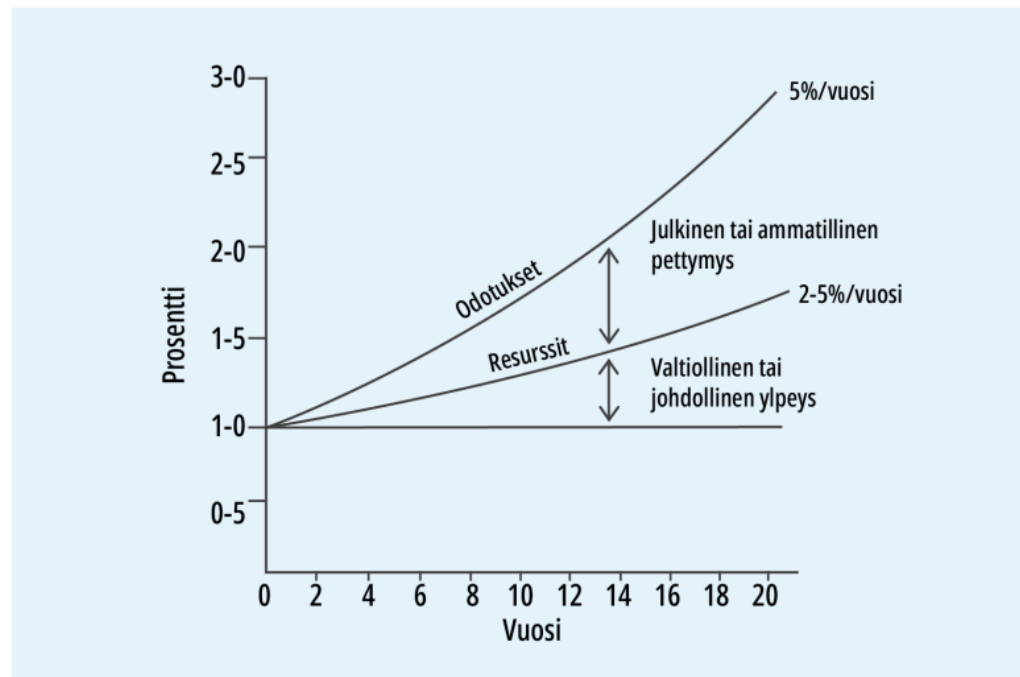
- LT, dosentti, neurologian erikoislääkäri, MBA
- Päivystyslääketieteen ja kuntoutuksen erityispätevyydet
- Päätoimi vaikuttavuusylilääkäri Pirkanmaan hyvinvointialue, Strateginen ohjaus ja järjestäminen
- Vaikuttavuuskeskusvalmistelun johtaja
- Vakuutuslääketieteen asiantuntijatehtävät
- Vaikuttavuusseuran hallituksen varapuheenjohtaja

Vaikuttavuuden määritelmä

Miksi vaikuttavuus on tärkeätä?

Kuva 1. Odotusten ja resurssien välinen kuilu, ns. Thwaitesin käyrä. (mukailtu Cochrane BMJ 1991)

Kuva 8. Päätöksenteon ristipaineita. Rahoitus (järjestelmä ja eurot) vaikuttaa kaikkeen. Säädökset (§) määrittävät reunaehdot ja kun Suomi on EU:n jäsen, eurooppalaiset käytännöt ja uudistukset ovat pohjana monessa asiassa.

Mitä vaikuttavuus on?

- **Vaikutus** on palvelun, hoidon, lääkkeen tai muun intervention käytöstä aiheutuva muutos
- **Vaikuttavuus** on tavoiteltu hoidon, palvelun, lääkkeen tai muun intervention aikaansaama myönteinen muutos toimintakykyyn, terveydentilaan tai hyvinvointiin
- **Kustannusvaikuttavuus** on saatujen vaikutusten suhde käytettyihin resursseihin

Mitä vaikuttavuus ei ole?

- Sama asia kuin onnistunut asiakaskohtaaminen ja asiakastyytyväisyys: puoskarinkin asiakas voi kokea tulleen kohdatuksi hyvin ja olla tyytyväinen saamaansa palveluun, vaikka asiakkaan tilanteessa ei tapahtuisikaan muutosta
- Sama asia kuin tehokkuus: vääriä asioita voidaan tehdä erittäin tehokkaasti
- Liian monimutkaista: kompleksisia interventioita ja niiden vaikuttavuutta pystytään arvioimaan, esimerkkejä kv-tutkimuksesta ja esim. psykiatriasta ja terapioiden tutkimuksesta
- Mahdotonta arvioida, koska työskentely perustuu suhteeseen: suhteen merkitystä on pystytty poissulkemaan interventiotutkimuksissa, lisäksi vuorovaikutustaitojakin voidaan arvioida ja kouluttaa

INSTITUTE OF MEDICINE MÄÄRITELMÄ LAADULLE TERVEYDENHUOLLOSSA

- Vaikuttavuus, hyöty potilaalle
- Tehokkuus, voimavarojen tai hoitopanosten kulutus palveluyksikön tuottamiseen
- Turvallisuus, hoidon riski on suhteutettava hoidettavan tilanteen riskiin
- Potilaskeskeisyys, potilaan kohtaaminen ja hoitopolkujen rakentaminen potilaan lähtökohdista
- Oikea-aikaisuus, hoito annetaan silloin, kun siitä on potilaalle suurin hyöty
- Tasa-arvo, hoito perustuu kliiniseen ongelmaan ja tarpeeseen

Laatu, vaikuttavuus ja omavalvonta

- Hyvinvointialuejohtajan päätös 2762/2025:
- Hyvinvointialueelle asetetaan työryhmä, jonka tehtävänä on laatia 15.5.2025 mennessä ehdotukset hyvinvointialueen johtoryhmälle omavalvontakokonaisuuden toimivista johtamisrakenteista, päätöksenteosta ja tehtävistä henkilöstöorganisaation osalta
- Työn johtopäätöksiä:
- Rakennetaan omavalvontakokonaisuus laatu ja vaikuttavuus edellä
- Omavalvonta on tässä työvälineenä
- Pelastus ja ensihoito liitetään mukaan

Mitä omavalvonta on?

- Hyvinvointialueen omavalvonta on lakisääteinen tehtävä, jolla varmistetaan tehtävien lainmukainen toiminta ja tekemiensä sopimusten noudattaminen
- Omavalvonta on sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen järjestämiseen ja tuottamiseen kuuluvaa laadun- ja riskienhallintaa, jatkuvuuden varmistamista, yhdenvertaisuutta ja asiakas- ja potilasturvallisuuden turvaamista
- Omavalvontaohjelmassa kuvataan, kuinka Pirkanmaan hyvinvointialue huolehtii sekä sosiaali- ja terveystalvelujen että pelastuspalvelujen omavalvonnasta niin palvelujen tuottajana kuin järjestäjänä
- Aluevaltuusto on hyväksynyt omavalvontaohjelman. Sen liitteinä ovat laatu-, asiakas- ja potilasturvallisuussuunnitelma sekä Pirkanmaan pelastuslaitoksen palvelutasopäätös. Omavalvontaohjelman toteutumisesta raportoidaan kerran vuodessa aluevaltuustolle.
- Aluehallitus valvoo että omavalvontaohjelma toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti (hallintosääntö 72 § 2. kohta)
- Muilta osin omavalvonnan vastuut ja tehtävät määritellään omavalvontaohjelmassa

Palvelunjärjestäjän ja useammassa kuin yhdessä palveluyksikössä palveluja antavan palveluntuottajan on laadittava vastuulleen kuuluvista tehtävistä ja palveluista omavalvontaohjelma sähköisesti ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa tai muulla niiden julkisuutta edistävällä tavalla. Palveluntuottajan omavalvontaohjelma kattaa kaikki palveluntuottajan palveluyksiköt.

Omavalvontaohjelmassa on määriteltävä, miten palvelunjärjestäjän 23 §:ssä ja palveluntuottajan 27 §:ssä tarkoitettujen velvoitteiden noudattaminen järjestetään ja toteutetaan. Omavalvontaohjelmassa on todettava, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen toteutumista, turvallisuutta ja laatua sekä asiakkaiden ja potilaiden palvelujen yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan ja miten havaitut puutteellisuudet korjataan. Omavalvontaohjelman osana on myös päivittäisen toiminnan sisältämät palveluyksiköiden omavalvontasuunnitelmat ja lääkehoitosuunnitelmat.

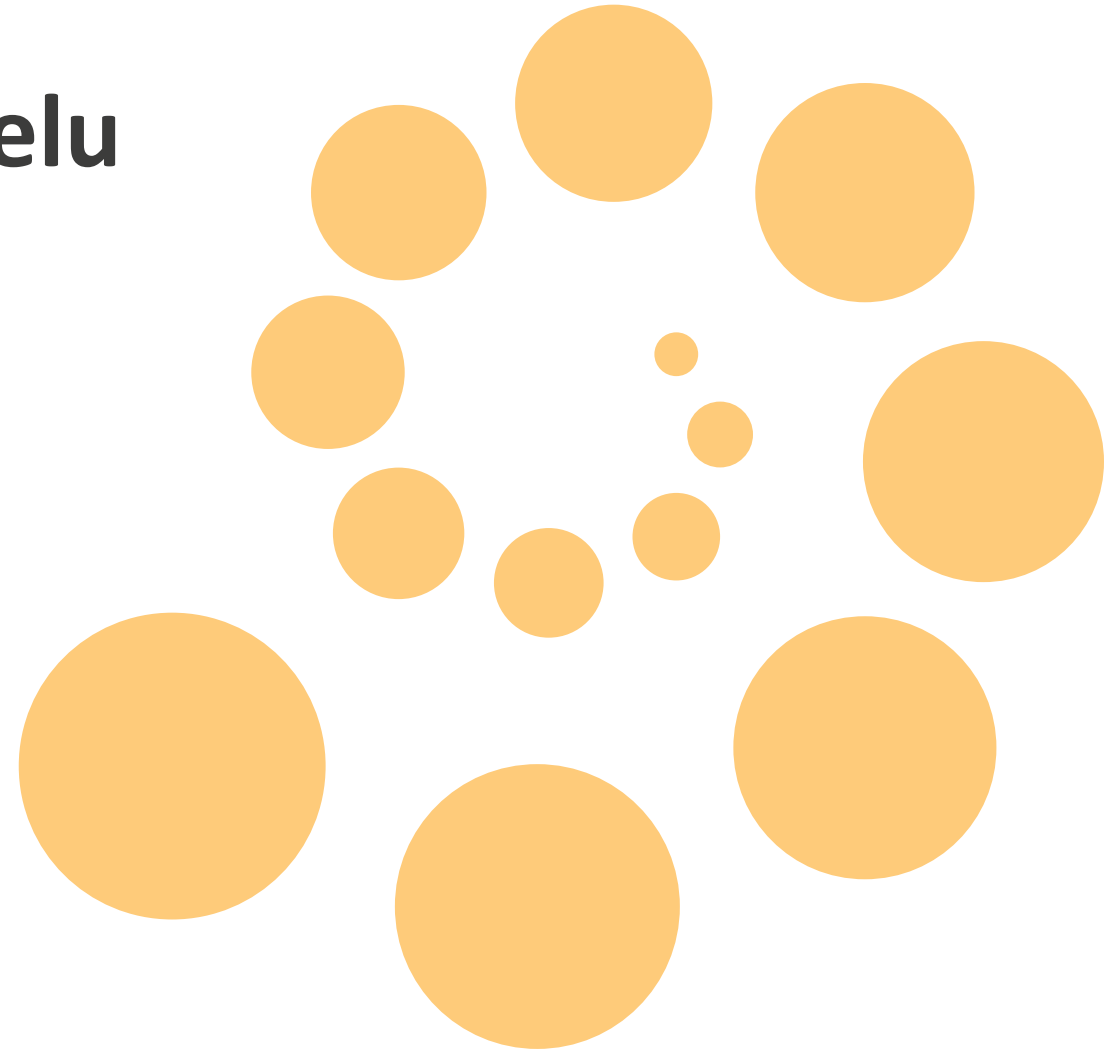
Omavalvontaohjelman toteutumista on seurattava palveluja saavilta asiakkailta ja potilailta, heidän omaisiltaan ja läheisiltään sekä palveluyksikön henkilöstöltä säännöllisesti kerättävän palautteen perusteella.

Omavalvontaohjelma sekä omavalvontaohjelman toteutumisen seurantaan perustuvat havainnot ja niiden perusteella tehtävät toimenpiteet on julkaistava neljän kuukauden välein julkisessa tietoverkossa tai muilla niiden julkisuutta edistävillä tavoilla.

Vaikuttavuuskeskusvalmistelu

Vaikuttavuuskeskusvalmistelu

**Euroopan unionin
rahoittama**
NextGenerationEU

Vaikuttavuuskeskus.fi

Vaikuttavuuskeskus

PÄIVITETTY HANKESUUNNITELMA

Vaikuttavuusymmärryksen lisääminen ja kulttuurinmuutos hyvinvointialueilla

Rakenteiden
vahvistaminen ja
sidosryhmäyhteistyön
tiivistäminen

Hyvinvointialueiden
keskinäisen yhteistyön
vahvistaminen

Vaikuttavuusymmärryksen
lisääminen
hyvinvointialueilla

Vaikuttavien menetelmien
käyttöönoton tukeminen

Vaikuttavuuden
osoittamisen ja
hyödyntämisen
tukeminen
hyvinvointialueilla

Vahvistetaan kustannuksia ja kustannusvaikuttavuutta koskevan tiedon hyödyntämistä sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvässä päätöksenteossa, suunnittelussa, ohjauksessa sekä palvelutuotannossa

**Euroopan unionin
rahoittama**
NextGenerationEU

Vaikuttavuuskeskus

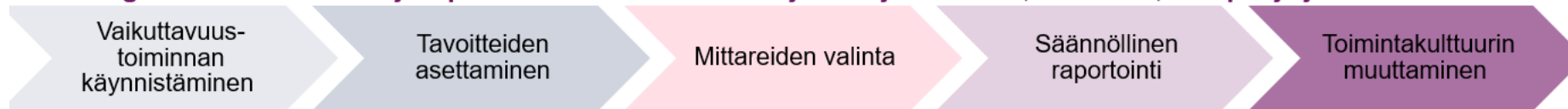
Vaikuttavuuden johtamisen rakenteet

Taustaa

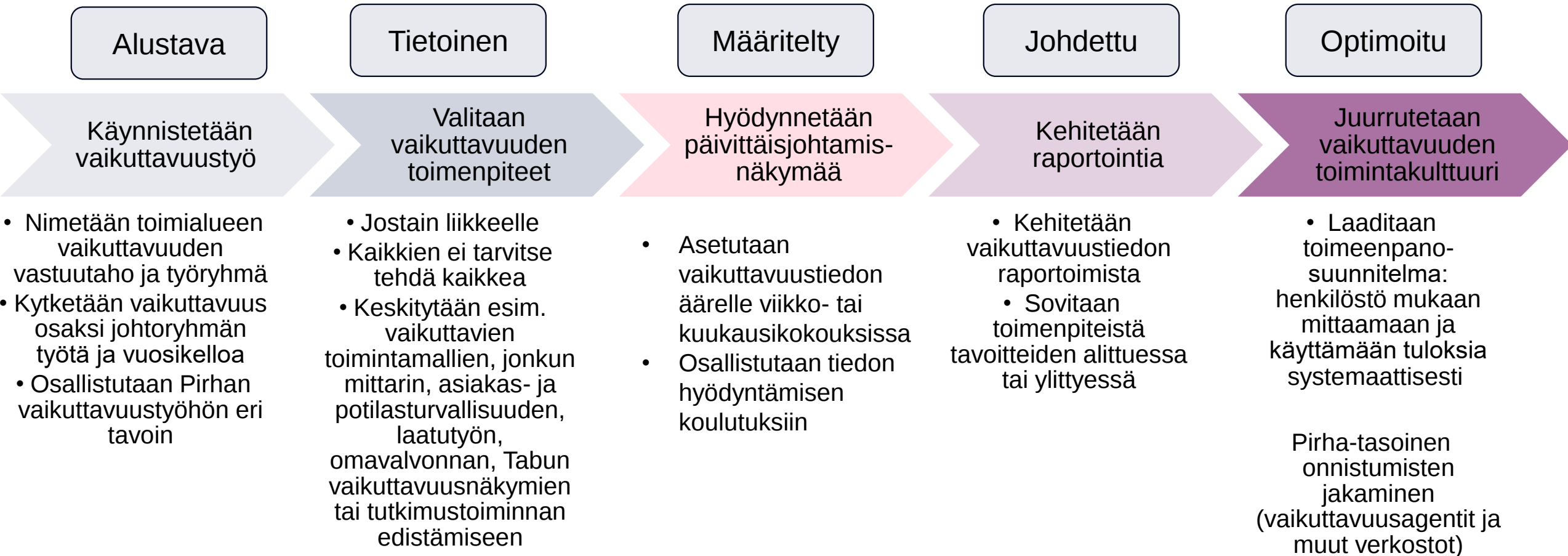
- Pirhan vaikuttavuustyö on jatkoa kuntien ja sairaanhoitopiirin yhteiselle suunnitelmalle
- Ennen hyvinvointialuetta laadittiin vaikuttavuuden johtamisen kehikko, joka sisältää keskeiset vaikuttavuustiedon osa-alueet

Pirkanmaan askeleet kohti vaikuttavuuden johtamista

Koko organisaatiota koskeva ja läpileikkaava vaikuttavuusohjelma - johtaminen, rakenteet, tietopohja ja kulttuurinmuutos

Vuoden 2025 askeleet kohti vaikuttavuuden johtamista

Pirhan laadun ja vaikuttavuuden viitekehys

Organisoituminen

Askeleet kohti vaikuttavuuden johtamista

Tiedon keruu

Vaikuttavuuden tietojohdamisen tiekartta:
Saatavuus, PROM, PREM, muut mittarit ja –indikaattorit, laaturekisterit,
kustannuslaskenta, henkilöstön hyvinvointi (omavalvonta)

Toimintakulttuuri

Seminaarit, työpajat, kirjaamisen kehittäminen, haittatapahtumien
vähentäminen, asiakaspalautteista oppiminen

Vaikuttavuus osana johtamista

Strategian toimeenpano-ohjelma
Kärki 4: Vaikuttavuuden kansallinen ja
hyvinvointialueen oma johtamisrakenne tukevat
vaikuttavuuden ohjausta

Yhteistyö
Vaikuttavuuskeskuksen
kanssa

Järjestämisen tavoite:
Laatu ja vaikuttavuus
ohjaavat toimintaamme

Vaikuttavuustyöryhmä
suunnittelee ja toimeenpanee
vaikuttavuuden edistämistä

Tehtäväalueiden
vaikuttavuustyö

Vaikuttavuusagentit
vertaiskehittävät vaikuttavuutta

Toimi- ja vastuualueiden
vaikuttavuustyö

Kärki 4.5 vuosi 2025

Vaikuttavuuskeskusvalmistelu

- Vaikuttavuuskeskuksen toimintaa jatketaan päivitetyn hankesuunnitelman pohjalta
- Valmistellaan vaihtoehtoisia organisointi- ja rahoitusmalleja STM:n päätöksentekoa varten

Pirkanmaan oma vaikuttavuustyö

- Jatketaan vaikuttavuustyötä erikseen laaditun tiekartan mukaisesti
- Vahvistetaan vaikuttavuuden järjestelmällistä johtamista
- Viestitään työstä aktiivisesti

Vaikuttavuusperusteinen ohjaus

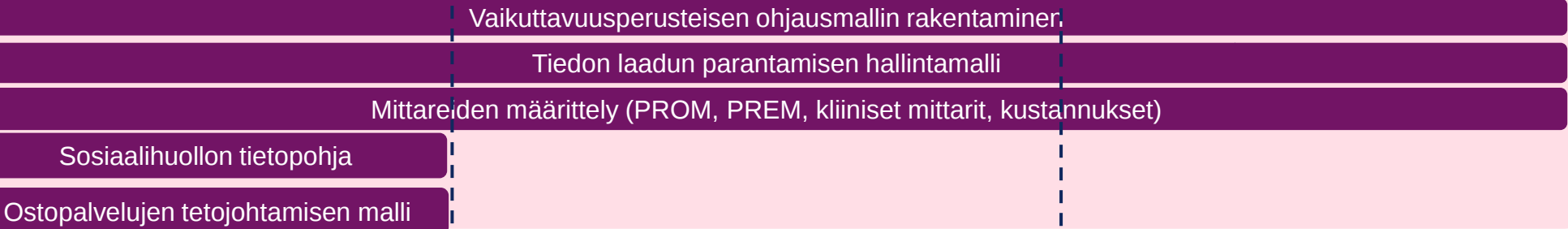
- Jatketaan työtä vaikuttavuuden tietojohdamisen tiekartan mukaisesti (mm kirjaamisen kehittäminen)
- Edistetään oman ja ostetun palvelun tietopohjan yhtenäistämistä kustannusvaikuttavuuden vertailemiseksi
- Jatketaan kustannuslaskennan kehittämistä
- Selvitetään asiakaskohtaisten kustannusten kytkeminen palvelutapahtumiin

Tietojohtaminen

- Koska vaikuttavuudessa on keskeisesti kyse myös tietojohtamisesta, on laadittu vaikuttavuuden tietojohtamisen tiekartta, joka yhteensovitetaan vaikuttavuuden toimeenpanon kanssa:

Vaikuttavuuden tietojohtamisen tiekartta

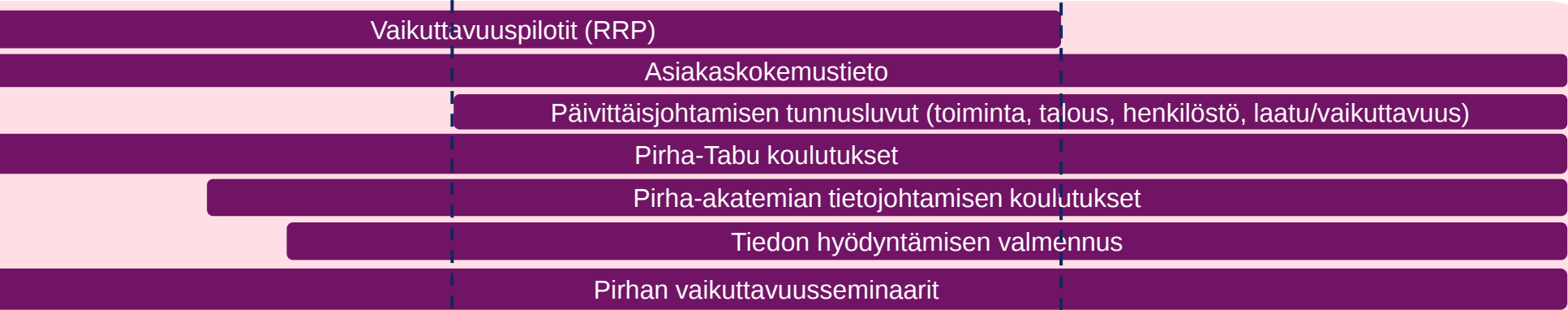
Tiedon tuottaminen

Tiedon jalostaminen

Tiedon hyödyntäminen

Tavoitteet

2024

2025

2026

Vaikuttavuuden johtamisen arvioiminen

Vaikuttavuuden edistämisen kypsyysastemalli (mukaeltu Teah ym 2006)

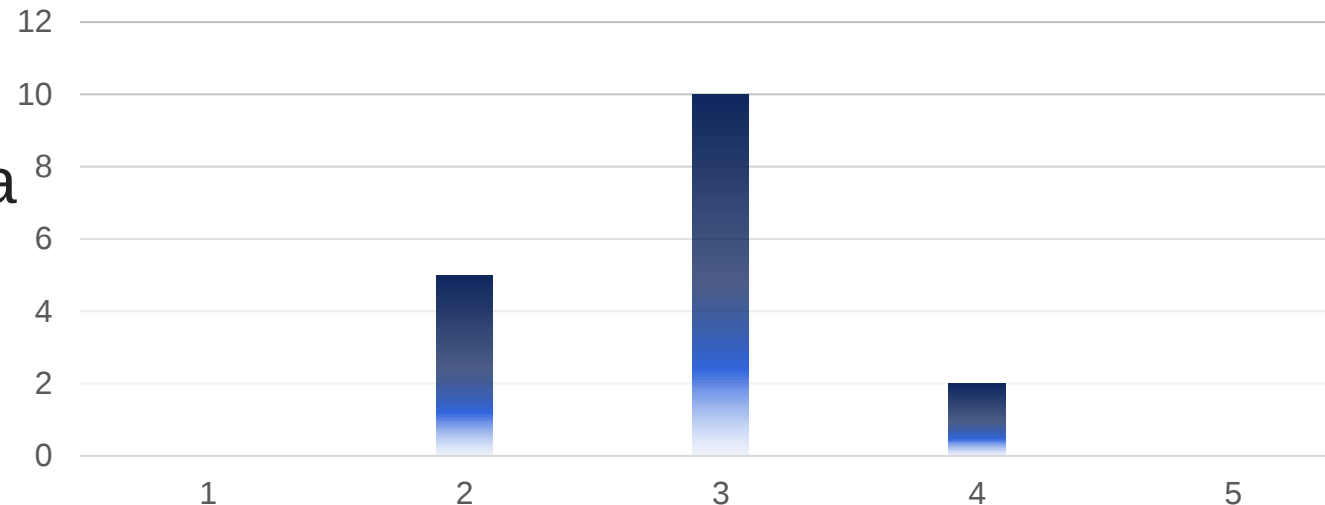
Kypsyysaste		Yleinen kuvaus	Henkilöstö	Prosessit	Teknologia
1	Alustava	Ei aikomusta edistää vaikuttavuutta	Ei ymmärrystä vaikuttavuudesta	Vaikuttavuuden edistämisen prosessit puuttuvat	Ei teknologiaa eikä infraa
2	Tietoinen	Tietoisuus vaikuttavuuden tärkeydestä	Tietoisuus vaikuttavuuden tärkeydestä	Vaikuttavuuden edistämisen prosessit puuttuvat	Pilottimaista toimintaa käynnistetty
3	Määritelty	Vaikuttavuuden edistämisen perusteet luotu	Perusrakenne määritetty	Toimi- tai vastuualueen vaikuttavuuden edistäminen organisoitu	Perusinfra luotu, yksittäisiä projekteja käynnissä
4	Johdettu	Vaikuttavuuden johtamisen rakenteet luotu	Vaikuttavuuden edistämistä johdetaan strategisesti	Vaikuttavuusmittareita ja toimintamalleja käytössä ja niillä johdetaan toimintaa	Teknologia tukee vaikuttavuustiedon keräämistä
5	Optimoitu	Vaikuttavuuden edistäminen vakiinnutettu kaikille tasoille, kehitetään jatkuvasti	Toimintakulttuurin muutos kohti vaikuttavuusperustaisuutta juurrutettu	Vaikuttavuustiedon kerääminen systemaattista, jatkuvasti kehittyvää	Teknologia tukee vaikuttavuustiedon keräämistä ja tiedonkeruuta kehitetään jatkuvasti

PSHP vuonna 2022

- Kypsyysaste oli ensimmäisten haastatteluiden aikana jo lähestymässä vaihetta, jossa johtaminen on organisoitu ja perusrakenne luotu
- Seurantahaastatteluissa myös myöhemmin uudistukseen liittyneet toimialueet luoneet johtamisen rakenteita ja koko organisaation kypsyysasteen arvioitiin olevan määritetty
- Parhaillaan painopiste oli perusrakenteiden luomisessa, mittarien käyttöönotossa ja tietojohdamisen kehittämisessä
- Johtajat arvioivat kokonaisuudistuksen saavuttavan sille asetut tavoitteet noin kolmen seuraavan vuoden aikana. Silloin johtaminen olisi systemaattista ja organisaation toimintakulttuuri ohjautumassa vaikuttavuusperustaiseen suuntaan.

Pirha vuonna 2024

- KA 2,8; vastauksissa arvioitiin, että kypsyys on 3 v päästä tasolla 4-5
- Tavoitteen saavuttaminen edellyttää yhtenäistä asiakas- ja potilastietojärjestelmää sekä johdon tukea
- Haasteena nähdään teknologisten ratkaisujen ongelmat
 - Integraatioiden keskeneräisyys, vaikuttavuustiedon vähäisyys
- Toisena haasteena (henkilöstö)resurssit
- Kansallisen vertailutiedon puuttuminen
- Hajanainen ja vaikeasti saatava data ja reaaliaikaisen tiedon puute

Asiakkuus- ja laatujaoston tehtävät

Omavalvontaohjelman kytkeminen jaoston työhön

- Asiakkuus- ja laatujaoston tehtävät mm 12 §:
 - Asettaa laatutavoitteet omalle tuotannolle ja ostopalveluille
 - Seurata ja arvioida järjestämisvastuun ja palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden toteutumista raportoinnin pohjalta ja arvioida palvelujen laatua yhdessä palvelutuotannon kanssa
- Omavalvontaohjelman toteutumisen raportointi tulee julkaista 4 kk välein julkisessa tietoverkossa – Pirhassa 3 kk välein osavuosikatsauksen aikataululla
- Raporttia kehitetään vahvasti laatu ja vaikuttavuus edellä
- Tuodaan raportti vuosineljänneksittäin jaostolle tiedoksi ja jatkotoimenpiteiden tarkasteluun

Kiitos!